

Свечана духовна академија Богословије Светог Петра Цетињског поводом Недеље православља

У Недељу православља 5. марта 2023. године одржана је Свечана духовна академија поводом празника Недеље православља у крипти подгоричког Саборног храма са почетком у 19 часова. Учесници у културно-умјетничког програма вечери били су: народни гуслар Жељко Вукчевић, Петар Балабан (хармоника), Камерни хор Цетињске богословије и Хор Светог апостола и јеванђелиста Марка из Подгорице

Након што је Његово високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије благословио ово вече и након уводног слова ректора Цетињске богословије Светог Петра Цетињског протојереја Благоја Рајковића, празничну бесједу изговорио је проф. др Васиљ Јововић. У почетном дијелу свог обраћања др Васиљ Јововић се осврнуо на овогодишњи јубилеј у којем се навршава 160 година од оснивања Цетињске богословије са свим њеним периодима рада и њеног обнављања: "Ове јубиларне године навршава се 160 година од оснивања Цетињске богословије, у њеном развоју можемо

разликовати неколико периода: период рада у Књажевини / Краљевини Црној Гори када је радила као привремена Богословија 1863, на 1864. годину, затим као Богословија од 1869. до 1876. и као богословско-учитељска школа од 1887. до 1915. године.”

”Ту је и период у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, доцнијој Краљевини Југославији када је позната као Богословија Светог Петра Цетињског од 1921. до 1944. године, закључно са периодом обновљене Богословије Светог Петра Цетињског од 1992. године до данас”, подсјетио је он. Господин Јововић је потом указао на периоде зачетка културе и просвјете у оквиру Црне Горекоји су свој манифест доживјели уз центар духовности, културе и просвјете што је представљао Цетињски манастир: ”Цетињски манастир је од свог оснивања 1484. године као сједиште Зетске односно Митрополије црногорско-приморске био вјековима духовни, културни и просвјетни центар. Са афирмацијом црногорске Државе и стварањем првих установа у вријеме Петра I и Петра II Петровића - Његоша резултира се и оснивањем прве редовне школе 1834. године при Цетињском манастиру, тиме је ударен темељ редовном школовању и редовном образовању у Црној Гори.” Он је потом подсјетио да је темељ за прву библиотеку Богословије на Цетињу управо поставио краљ Никола који је даровао своје књиге: ”У првој средњој школи у Црној Гори могли су се уписати ученици са завршеном четвороразредном основном школом и била је смјештена у просторијама Биљарде. На Лучиндан, 1871. године по изричитој жељи Књаза Николе на богословији је уведена војна обука са по два часа недјељно. Богословија је посједовала и библиотеку чији је темељ поставио Краљ Никола дарујући своје књиге на руском и њемачком језику.”

Господин Јововић је истакао и значајну улогу Богословије на Цетињу, како у просвјетном тако и у културном, а онда и у политичком и уопштено у друштвеном животу Црне Горе: ”Привремена богословија, Цетињска богословија, богословско-учитељска школа за све вријеме свог рада одиграла је до Првог свјетског рата врло значајну улогу, како у просвјетном тако и у културном, а онда и у политичком и уопштено у друштвеном животу Црне Горе. Из ове Прве средње стручне школе изашао је знатан број учитеља, свештеника, племенских капетана, државних службеника, командира, дипломатских службеника, а било је и оних који су се даљим школовањем изван граница земље, највише у Русији оспособљавали за професоре у њој и у гимназији, па је било и ректора из те школе, односно управитеља тих установа.”

”О развијеном културном нивоу ученика Богословске школе свједочи чињеница да је у фебруару 1872. године основано Просвјетно књижевно друштво ”Црногорски Борац” чији је циљ био усавршавање чланова на умном, просвјетном и књижевном подручју. Такође, крајем фебруара 1891. године, ученици II и III разреда започели су својим власништвом и уредништвом да издају часопис ”Цетињски богословац” лист за књижевност који и дан данас излази и чији су мото Његошеви стихови Благородством српство дише”, присјетио се он.

Господин Јововић је у свом даљем излагању истакао да су темељни фонд обновљене богословске библиотеке чинили лична библиотека Митрополита Митрофана и протођакона Филипа Радичевића: ”Темељни фонд обновљене богословске библиотеке чинили су лична библиотека Митрополита Митрофана Бана и протођакона Филипа Радичевића. Од око 2.500 хиљаде књига и часописа колико је бројао тај фонд библиотека наставничке и ђачке до краја Другог свјетског рата дочекала је половина, а од тога је највише књига завршило у Централној државној библиотеци на Цетињу, са остатком сачуваног инвентара Цетињске богословије који је потхрањен у Цетињски манастир.”

Указујући на противправно и криминогено дјеловање комунистичких власти акцентовао је извршено отимање зграде Биљарде као еклатантан чин грубог поништења одлуке Министарства просвјете Краљевине Југославије из 1932. године којим је Биљарда предана као објекат Српској Православној Цркви: ”Током Другог свјетског рата, просторије Богословије су заузеле од окупаторске војске и у знатној мјери руиниране. Нова државна комунистичка власт је зграду Биљарде ставила у државну својину и поништила одлуку Министарства просвјете Краљевине Југославије из 1932. године којим је Биљарда предан као објекат којом је предата Српској Православној Цркви управа и надзор над богословијама и њиховом покретном и непокретном имовином.”

Др Васиљ Јововић је указао и на импресиван податак да је заправо на свршеним богословцима почивала сва црквена јерархија у Црној Гори како друге половине XIX тако и током цијелог XX вијека: ”У периоду од 1863. до 1945. године Богословија на Цетињу је била духовни и интелектуални ослонац Митрополије црногорско-приморске и уопште српског народа и његове Цркве. На свршеним богословцима је почивала сва црквена јерархија у Црној Гори те друге половине XIX и кроз цијели XX вијек. Више од половине њених ученика определијелило се за учитељски позив чиме су поставили темељ

просвјете и образовања у Црној Гори а и шире. Из Цетињске богословије изникло је све више и високо школство у Црној Гори. Из ње су изникли први интелектуалци, књижевници, историчари, политичари и дипломате.”

Закључно, др Васиљ Јововић је подсјетио да доласком Митрополита Амфилохија Радовића на трон Светог Петра Цетињског долази и до моралне и духовне обнове народног бића у Црној Гори, а самим тим узрочно посљедично долази и до обнове пуног рада и капацитета Богословије Светог Петра Цетињског на Цетињу: ”Падом комунистичке власти и падом социјалистичке Југославије деведесетих година XX вијека и доласком Митрополита Амфилохија Радовића на трон Светог Петра Цетињског 30. децембра 1990. године долази и до моралне и духовне обнове народног бића у Црној Гори. Заслугом Митрополита Амфилохија, ради задовољења духовних потреба не само Митрополије већ и на ширем плану уз сагласност Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве у мају 1992. године обновљен је рад Богословије Светог Петра Цетињског која је 13. септембра те године почела са радом и то као духовно-просвјетна институција.”

Свечана академија Цетињске богословије поводом Недеље православља

mitropolija.com <https://mitropolija.com/2023/03/06/svecana-duhovna-akademija-povodom-nedelje-pravoslavlja-u-kripti-podgorickog-sabornog-hrama-bogoslovija-na-cetinju-je-bila-duhovni-i-intelektualni-oslonac-mitropolije-crnogorsko-primorske-i-uopste-sr/>